

БЕЗВЕРХИЙ Костянтин,

к. е. н., доцент, доцент кафедри
фінансового аналізу та аудиту
Державного торговельно-економічного
університету

вул. Кіото, 19, м. Київ, 02156, Україна

ORCID: 0000-0001-8785-1147

k.bezverkhyi@knute.edu.ua

BEZVERKHYI Kostiantyn,

PhD (Economics), Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics

19, Kyoto St., Kyiv, 02156, Ukraine

ORCID: 0000-0001-8785-1147

k.bezverkhyi@knute.edu.ua

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ЗВІТНОСТІ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Впровадження європейських стандартів звітності про сталий розвиток у процес корпоративного звітування може мати значний вплив на розвиток сталого бізнесу та підвищення його соціальної відповідальності перед суспільством загалом. Імплементация вимог Директиви ЄС 2022/2464 "Щодо корпоративної звітності про сталий розвиток" у загальну практику звітування в Україні передбачає детальне вивчення її вимог, а також імплементацию в національне законодавство шляхом стандартизації, уточнення та надання методологічних і методичних рекомендацій щодо створення корпоративної звітності про сталий розвиток. Метою дослідження є ідентифікація концептуальних засад ESRS для розробки підходів щодо їх впровадження в національну практику корпоративного звітування, що дозволить імплементувати вимоги Директиви ЄС 2022/2464 в Україні. Використано загальнонаукові та спеціальні методи: трендовий аналіз, діалектичний метод, метод індукції та дедукції, аналіз, синтез, метод конкретизації, узагальнення, систематизації, візуалізації, гіпотетичний метод, бібліометричний та бібліометричний аналіз. Це дослідження покликано удосконалити теоретико-методологічні положення щодо імплементації ESRS в Україні шляхом розробки авторського підходу щодо їх запровадження. Це дало можливість розробити підґрунтя до впровадження європейських стандартів звітності про сталий розвиток у національну практику звітування. У статті охарактеризовано триетапний підхід до визначення суттєвої інформації про ризики та можливості, що пов'язані зі сталим розвитком; проаналізовано склад європейських стандартів звітності про сталий розвиток та надано їх характеристики; досліджено етапи застосування європейських стандартів звітності про сталий розвиток у країнах Європейського Союзу; проаналізовано переваги та недоліки звітності про сталий розвиток, що складається на основі європейських стандартів звітності про сталий розвиток;

IMPLEMENTATION EUROPEAN SUSTAINABILITY REPORTING STANDARDS

The introduction of European sustainability reporting standards into the process of corporate reporting can have a significant impact on the development of sustainable business and increase its social responsibility to society as a whole. The implementation of the requirements of the EU Directive 2022/2464 "On corporate sustainability reporting" into the general practice of reporting in Ukraine involves a detailed study of its requirements, as well as implementation into national legislation through standardization, clarification and the provision of methodological and methodical recommendations for the creation of corporate sustainability reporting. The purpose of the study is to identify the conceptual foundations of ESRS for the development of approaches to their implementation in the national practice of corporate reporting, which will allow the implementation of the requirements of EU Directive 2022/2464 in Ukraine. The general scientific and special methods were used: trend analysis, dialectical method, method of induction and deduction, analysis, synthesis, method of concretization, generalization, systematization, visualization, hypothetical method and bibliometric analysis. The study is designed to improve the theoretical and methodological provisions regarding the implementation of ESRS in Ukraine by developing an author's approach to their implementation. This made it possible to develop the basis for the introduction of European reporting standards on sustainable development into the national reporting practice. In the article a three-stage approach to determining essential information about risks and opportunities associated with sustainable development was characterized; the composition of the European sustainability reporting standards was analysed and their characteristics were provided; the stages of application of European sustainability reporting standards in the countries of the European Union were investigated; the advantages and disadvantages of reporting on sustainable development based on European sustainability reporting standards

розроблено матрицю співвідношення європейських стандартів звітності про сталий розвиток до інших регламентів у сфері звітності про сталий розвиток; запропоновано підходи щодо подальшої імплементації ESRS у національну практику звітування в Україні.

Ключові слова: звітність, сталий розвиток, звітність про сталий розвиток, нефінансова звітність, інтегрована звітність, європейські стандарти звітності про сталий розвиток, стандартизація, корпоративна соціальна відповідальність, корпоративне управління.

were analysed; a matrix of the ratio of European sustainability reporting standards to other regulations in the field of reporting on sustainable development has been developed; approaches for further implementation of ESRS in the national practice of reporting in Ukraine have been proposed.

Keywords: reporting, sustainable development, reporting on sustainable development, non-financial reporting, integrated reporting, European sustainability reporting standards, standardization, corporate social responsibility, corporate management.

JEL Classification: M40, M41, M49, Q56.

Вступ

Запровадження Європейських стандартів звітності про сталий розвиток (англ. – *European Sustainability Reporting Standards*, далі – *ESRS*) у корпоративну практику звітування може бути значущим кроком у напрямі розвитку сталого бізнесу та посилення його корпоративної соціальної відповідальності. В останньому щорічному звіті Європейської комісії про розширення щодо України 2023 (*Ukraine 2023 Report, 2023*) містяться рекомендації щодо початку переговорів про вступ України до ЄС, зокрема надаються рекомендації імплементувати вимоги Директиви ЄС 2022/2464 "Щодо корпоративної звітності про сталий розвиток" (*Directive (EU) 2022/2464, 2022*) (далі – *CSRD*) у національну практику звітування. Тому впровадження вимог директиви *CSRD* у вітчизняну практику звітування в Україні передбачає детальне вивчення її вимог, а також її впровадження у національне законодавство шляхом відповідної стандартизації, надання роз'яснень, методичних рекомендацій щодо формування корпоративної звітності про сталий розвиток.

Відсутність єдиних підходів до впровадження *ESRS* на загальнодержавному рівні в Україні, неприйняття відповідних законодавчих ініціатив щодо впровадження кращої європейської практики робить неможливим впровадження *ESRS* у національну практику звітування.

Останнім часом питання звітності про сталий розвиток все більше привертає увагу як вітчизняних, так і закордонних учених. Колектив йорданських авторів (*Al-Nawaiseh et al., 2023*) досліджує запровадження звітності про сталий розвиток у компаніях, зареєстрованих у Йорданії. Водночас англійський автор *Barker (2024, с. 34–37)* зауважує на необхідності бути готовим до більш прозорого звітування про сталий розвиток. Німецький дослідник *Waas (2023)* наводить деякі думки щодо нової директиви ЄС стосовно корпоративної звітності про сталий розвиток. Науковець *Vitols (2023)* пропонує нову корпоративну систему звітності про сталий розвиток. Американські дослідники *Whittingham et al. (2023)* вивчають вплив цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй на корпоративну звітність про сталий розвиток.

Натомість колектив бангладеських дослідників *Das et al. (2024, с. 52–68)* ставить питання, чи впливає тип власності на розкриття

звітності про сталий розвиток? Утім автори *de Villiers et al.* (2024, с. 96–118) досліджують, як генерація та обробка тексту штучним інтелектом вплине на звітність про сталий розвиток. Водночас швейцарські вчені *Dinh et al.* (2023) вивчають корпоративну звітність про сталий розвиток в Європі. Зі свого боку єгипетський дослідник *Ebaid* (2023) зазначає зв'язок між звітністю про сталий розвиток і корпоративними фінансовими показниками. Ірландський автор *Förster* (2023) виділяє принципи подвійної суттєвості, що запропонований Директивою про корпоративну звітність про сталий розвиток. Група іспанських дослідників *Giner & Luque-Vílchez* (2022) надають коментар щодо "нових" інституційних учасників у встановленні стандартів звітності про сталий розвиток.

Водночас колектив українських науковців Король, Семенова та Курбет розглядають проблеми впровадження звітності про сталий розвиток в Україні (Король та ін., 2022). Група іноземних дослідників *Mahmood et al.* (2024) характеризують інституціоналізацію звітності про сталий розвиток у Пакистані. Науковець *Metelytsia* (2023, с. 137–145) розглядає стандартизацію звітності сталого розвитку як передумову зеленої післявоєнної відбудови агросектору. Своєю чергою колектив іспанських авторів визначає роль звітності про сталий розвиток у прозорості корпоративного оподаткування (*Monteiro et al.*, 2023). Естонські дослідники *Nõmmela, Kõrbe Kaare* (2022) аналізують прийняття принципів *ESRS* для підтримки сталого розвитку морського сектору. Пасько, Балла, Левицька та Семенишина досліджують звітність про сталий розвиток у Центральній та Східній Європі (*Pasko et al.*, 2021). Водночас колектив італійських авторів (*Pigatto et al.*, 2023) здійснює критичний аналіз добровільної корпоративної нефінансової звітності та звітності щодо сталого розвитку. Інша група італійських авторів (*Pizzi et al.*, 2024, pp. 330–354) визначає, чи впливають стандарти звітності про сталий розвиток на точність прогнозів аналітиків? Австрійські дослідники *Hummel & Jobst* (2024) здійснюють огляд законодавства щодо корпоративної звітності про сталий розвиток у Європейському Союзі. Водночас колектив індонезійських авторів П. Хардінінгсіх, К. Нусвандарі, К. Сріміндарті, Г. А. Лізіантара, І. Сетіаваті ознайомлюють з актуальністю звітів про сталий розвиток в Індонезії (*Hardiningsih et al.*, 2024, с. 76–87). Японські дослідники *Xie et al.* (2023) характеризують інформацію про навколишнє середовище в корпоративній звітності про сталий розвиток.

Попри зростання уваги закордонних дослідників до зазначеної проблематики, варто зауважити, що у наведених працях розглянуто здебільшого застосування директиви *CSRD*, але відсутнє розкриття імплементації *ESRS* у практику звітування – як національного, так і в закордонних країнах.

Метою дослідження є ідентифікація концептуальних засад *ESRS* для розробки підходів щодо їх впровадження в національну практику корпоративного звітування, що дозволить імплементувати вимоги директиви *CSRD* в Україні.

Відповідно до поставленої мети, нами сформовано такі завдання дослідження: охарактеризувати триетапний підхід до визначення суттєвої інформації про ризики та можливості, що пов'язані зі сталим розвитком; навести склад *ESRS* та надати їх характеристику; дослідити етапи застосування *ESRS* у країнах Європейського Союзу; виділити та оцінити переваги звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS*; окреслити та охарактеризувати недоліки звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS*; розробити матрицю співвідношення *ESRS* до інших регламентів у сфері звітності про сталий розвиток; сформувати авторський підхід до впровадження *ESRS* на загальнодержавному рівні в Україні.

Гіпотезою дослідження є те, що імплементація *ESRS* в Україні виведе звітність про сталий розвиток на якісно новий рівень корпоративного управління та дозволить оцінити вклад кожного суб'єкта господарювання у забезпечення сталого розвитку країни.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці українських і закордонних дослідників з питань щодо звітності про сталий розвиток, європейські стандарти звітності про сталий розвиток, аналітичні огляди міжнародних інституцій тощо.

Використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження процесів і явищ у їхньому взаємозв'язку та розвитку, зокрема: за обґрунтування актуальності теми дослідження застосовано трендовий аналіз; для формування триетапного підходу до визначення суттєвої інформації про ризики та можливості, що пов'язані зі сталим розвитком – діалектичний метод; під час визначення складу *ESRS* та надання їх характеристикам – індукцію та дедукцію; щодо формування етапів застосування *ESRS* у країнах Європейського Союзу – аналіз та синтез; для виділення переваг та недоліків звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS* – метод конкретизації; за розробки матриці співвідношення *ESRS* до інших регламентів у сфері звітності про сталий розвиток – синтез та узагальнення; для побудови гіпотези дослідження використано гіпотетичний метод. Проведено бібліографічний і бібліометричний аналіз публікацій за цією тематикою, а візуалізацію результатів дослідження здійснено графічним методом, зокрема таблиці та рисунки. Для формування підсумків результатів дослідження та висновків використано метод систематизації та узагальнення.

Сформовано комплексне уявлення на основі аналізу ключових тенденцій у зміні поглядів зацікавлених сторін щодо питань *ESRS* шляхом вивчення трендів, як показано на *рис. 1*, що розраховано з використанням інструментарію *Google Trends* (*Google Trends*, б. д.) за період з 1 січня 2004 р. по 27 листопада 2023 р., щоб визначити мінливі моделі в тенденціях пошуку користувачів пошукової системи *Google* для п'яти основних понять, які найчастіше застосовують для пояснення *ESRS* (*ESRS*, *The EU Sustainable Finance Disclosure Regulation* (далі – *SFDR*),

Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (далі – *TCFD*), *International Sustainability Standards Board* (далі – *ISBB*), *The Taskforce on Nature-related Financial Disclosures* (далі – *TNFD*).

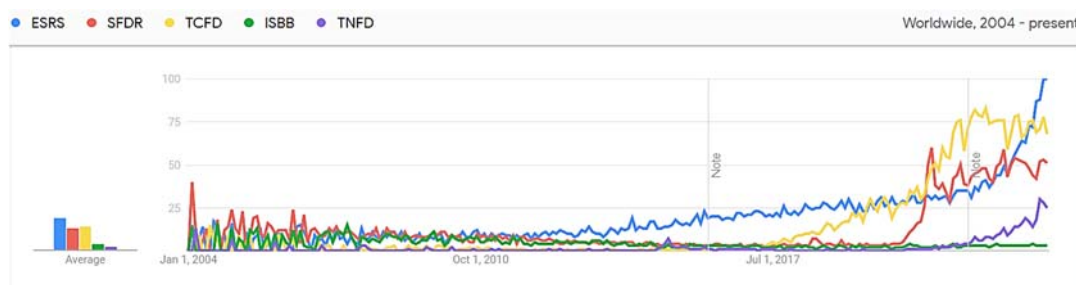

Рис. 1. Зміна частоти пошуку за категоріями *ESRS* у всьому світі за даними *Google Trends* за період з 1 січня 2004 р. по 27 листопада 2023 р.

Джерело: побудовано автором за (*Google Trends*, б. д.).

Важливо визнати, що природа цього аналізу трендів є відносною. За створення інтерпретацій з графікою ця тенденція враховує максимальну цінність пошуку обраного концепту, яку запитують користувачі мережі Інтернет.

Наприклад, як можна побачити на *рис. 1*, серед п'яти обраних категорій термін "*ESRS*" був найпопулярнішим і мав найбільшу кількість запитів у жовтні–листопаді 2023 р., тоді як інші категорії дослідження мали свою інтенсивність пошуку.

Результати аналізу тенденцій свідчать про те, що за останні кілька років інтерес користувачів до конкретних питань зріс. Термін "*ESRS*" є найбільш уживаним у всій вибірці, "*TNFD*" – найменш часто використовуваним поняттям, а "*SFDR*", "*TCFD*" та "*ISBB*" – дещо більш популярними. Загалом обговорення досліджень кожного року є найінтенсивнішим у першій половині (з лютого по квітень) та в кінці року (з жовтня по листопад).

Тенденції зміни уподобань користувачів щодо поняття "*ESRS*" також вивчено за допомогою набору інструментів *Google Trends*. Під час пошуку використано англomовний аналог первинного поняття – "*ESRS*". Результати цього дослідження показано на *рис. 2*.

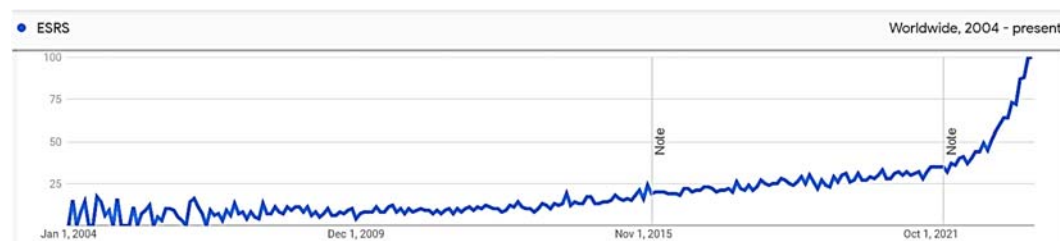

Рис. 2. Динаміка змін частоти пошуку категорії "*ESRS*" у світі за даними *Google Trends* з 1 січня 2004 р. по 27 листопада 2023 р.

Джерело: побудовано автором за (*Google Trends*, б. д.).

Дані *рис. 2* свідчать, що максимальні значення пошукової активності у світі за аналізованим запитом припадали на жовтень 2017 р., вересень 2018 р., січень 2022 р., листопад 2022 р., жовтень 2023 р., а в період з січня 2004 р. по грудень 2015 р. інтерес до конкретної тематики все ще залишається відносно стабільним (зростання активності спостерігається також у серпні 2004 р., серпні 2006 р. та квітні 2014 р.).

Проведений трендовий аналіз продемонстрував збільшення кількості запитів від зацікавлених сторін до *ESRS* у 2017–2023 рр., що підтверджує актуальність подальшого дослідження цієї тематики.

Структура основної частини має п'ять розділів: у першому охарактеризовано триетапний підхід до визначення суттєвої інформації про ризики та можливості, що пов'язані зі сталим розвитком, у другому – наведено склад *ESRS* та надано їх характеристику, у третьому – досліджено етапи застосування *ESRS* у країнах Європейського Союзу, у четвертому – виокремлено та оцінено переваги звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS*, у п'ятому – розроблено матрицю співвідношення *ESRS* до інших регламентів у сфері звітності про сталий розвиток.

1. Триетапний підхід до визначення суттєвої інформації про ризики та можливості, що пов'язані зі сталим розвитком

У листопаді 2023 р. *Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)* опублікувала новий посібник під назвою "Звітність про сталий розвиток – керівництво з підготовки" (англ.: *Sustainability reporting – the guide to preparation*) (*Sustainability reporting*, 2023), який представлено напередодні кліматичного саміту ООН – *COP28 (About COP28*, 2023), що відбувся 30 листопада 2023 р. в Об'єднаних Арабських Еміратах за участі *ACCA*. На цьому саміті обговорено перспективи впровадження звітності про сталий розвиток.

Співавтор зазначеного посібника Ш. Мачадо (*S. Machado*), керівник відділу сталого розвитку *ACCA* зауважила, що: "досягнення якості звітності про сталий розвиток не повинно бути гонкою; важливо мати сміливість, щоб почати процес, а також здатність застосовувати судження в контексті вашої організації, залучати інших та знаходити шляхи вдосконалення" (*Sustainability reporting key*, 2023). Загалом успішна реалізація сталого розвитку вимагає не лише технічної ефективності, але й культурних змін у внутрішній організаційній сфері діяльності окремого суб'єкта господарювання. Разом з тим співавтор посібника "Звітність про сталий розвиток – керівництво з підготовки", голова відділу *ACCA* з питань аналізу корпоративної звітності про сталий розвиток С. М. Чоу (*H. M. Chow*) підкреслив: "Немає універсального рішення. Ми заохочуємо всіх, хто бере

участь, приділити час для опрацювання інформації про запропоновані методики, а потім розробити власні процеси, які відповідають потребам їхніх організацій, і впровадити їх" (*Sustainability reporting key*, 2023). Це вказує на важливість індивідуального підходу до проблем формування звітності про сталий розвиток, який базується на ретельному вивченні інформації та розробці внутрішніх процесів, які найкраще відповідають конкретним корпоративним потребам. Водночас голова відділу ACCA з питань корпоративної фінансової звітності А. Со (A. Saw) додав: "Звітність про сталий розвиток, ймовірно, охоплюватиме низку питань, але наголос має бути на суттєвій інформації для потенційних користувачів. Визначення суттєвої інформації про ризики, пов'язані зі сталим розвитком, і можливості, які потребують звітування, вимагає триетапного підходу" (*Sustainability reporting key*, 2023). Такий підхід до визначення суттєвої інформації про ризики та можливості, що пов'язані зі сталим розвитком, на нашу думку, може бути таким, як представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Триетапний підхід до визначення суттєвої інформації про ризики та можливості, що пов'язані зі сталим розвитком

Етап	Найменування	Характеристика
1	Аналіз ситуації та ідентифікація факторів	Оцінка стану справ. Ретельний аналіз поточного стану діяльності корпоративних підприємств у контексті сталого розвитку
		Ідентифікація ключових факторів. Визначення факторів, що можуть впливати на сталий розвиток, включаючи економічні, соціальні та екологічні аспекти
2	Оцінка ризиків і можливостей	Аналіз ризиків. Визначення потенційних загроз для сталого розвитку, таких як екологічні ризики, соціальні конфлікти, або економічні труднощі
		Визначення можливостей. Виявлення можливостей, пов'язаних зі сталим розвитком, таких як нові ринки, інноваційні технології чи поліпшення внутрішніх процесів
3	Розробка звітування	Формування суттєвої інформації. Виділення ключової інформації, яка буде включена в звітність про сталий розвиток. Це може включати опис ризиків, їхній вплив на корпоративні підприємства, а також можливості для сталого розвитку
		Визначення метрик та показників. Розробка метрик для вимірювання впливу ризиків та ефективності впроваджених заходів

Джерело: складено автором.

Наведений триетапний підхід дозволяє систематично вивчити контекст сталого розвитку, виявити ключові аспекти, розпізнати ризики та можливості, та, врешті-решт, сформувати корисний для потенційних користувачів звіт про сталий розвиток.

2. Склад ESRS та їх характеристика

ESRS складено та розроблено на вимогу CSRD, щоб допомогти отримати загальне уявлення про таку звітність. Усі ESRS затверджені Додатками 1 (*Annex 1, 2023*) та 2 (*Annex 2, 2023*) Делегованим регламентом комісії (ЄС) 31 липня 2023 р. Набір ESRS (див. *рис. 1*), що складається з 12 стандартів, відповідає положенням CSRD і охоплює екологічні, соціальні та управлінські питання. Набір включає як загальні, так і тематичні стандарти.

ESRS 1 "Загальні вимоги" (*Annex 1, 2023*) визначає обов'язкові концепції та принципи, які слід застосовувати під час підготовки звітів щодо сталого розвитку відповідно до CSRD (*Directive (EU) 2022/2464, 2022*). Підприємство має розкривати всю суттєву інформацію про вплив, ризики та можливості, пов'язані зі сталим розвитком, відповідно до застосованих ESRS. Відповідно до ESRS 1 "Загальні вимоги" (*Annex 1, 2023*) усі стандарти та всі вимоги до розкриття інформації та точки даних у межах кожного стандарту підлягатимуть оцінці суттєвості підприємством, за винятком вимог до розкриття інформації, зазначених у стандарті "Загальне розкриття інформації" (ESRS 2) (*Annex 1, 2023*). Підприємствам необхідно надати детальне пояснення оцінки суттєвості, якщо вони дійшли висновку, що зміна клімату не є суттєвим, і тому воно не звітує відповідно до ESRS E1 "Зміна клімату" (*Annex 1, 2023*).

Разом з тим ESRS 2 "Загальне розкриття інформації" (*Annex 1, 2023*) встановлює загальні вимоги до звітності про сталий розвиток. Це включає загальні характеристики підприємства та огляд його діяльності, а також конкретне розкриття інформації щодо відповідних обставин, таких як часові горизонти, оцінка ланцюга створення вартості, джерела оцінки та невизначеності результатів, зміни в підготовці та представленні інформації про сталий розвиток або помилки попереднього періоду. Крім того, ESRS 2 "Загальне розкриття інформації" (*Annex 1, 2023*) охоплює розкриття інформації про управління, стратегію, вплив, управління ризиками та можливостями, включаючи розкриття інформації про процес оцінки суттєвості, показники та цілі.

Тематичні стандарти з навколишнього середовища (екологічні) (ESRS E1–E5) (*Annex 1, 2023*) окреслюють вимоги щодо розкриття інформації для підприємств, які розкривають питання, що пов'язані зі зміною клімату, забрудненням, водними та морськими ресурсами, біорізноманіттям та екосистемами, а також з використанням ресурсів і циркулярною економікою. Водночас на додаток до цих загальних тем екологічні стандарти мають на меті дати користувачам інформацію про сталий розвиток, зрозуміти плани та здатність підприємства адаптувати свою бізнес-модель і діяльність відповідно до переходу до сталої економіки, а також те, як це сприяє різноманітним екологічним цілям Європейської зеленої угоди, а також інших стратегічних і нормативних рамок Європейського Союзу у цьому контексті.

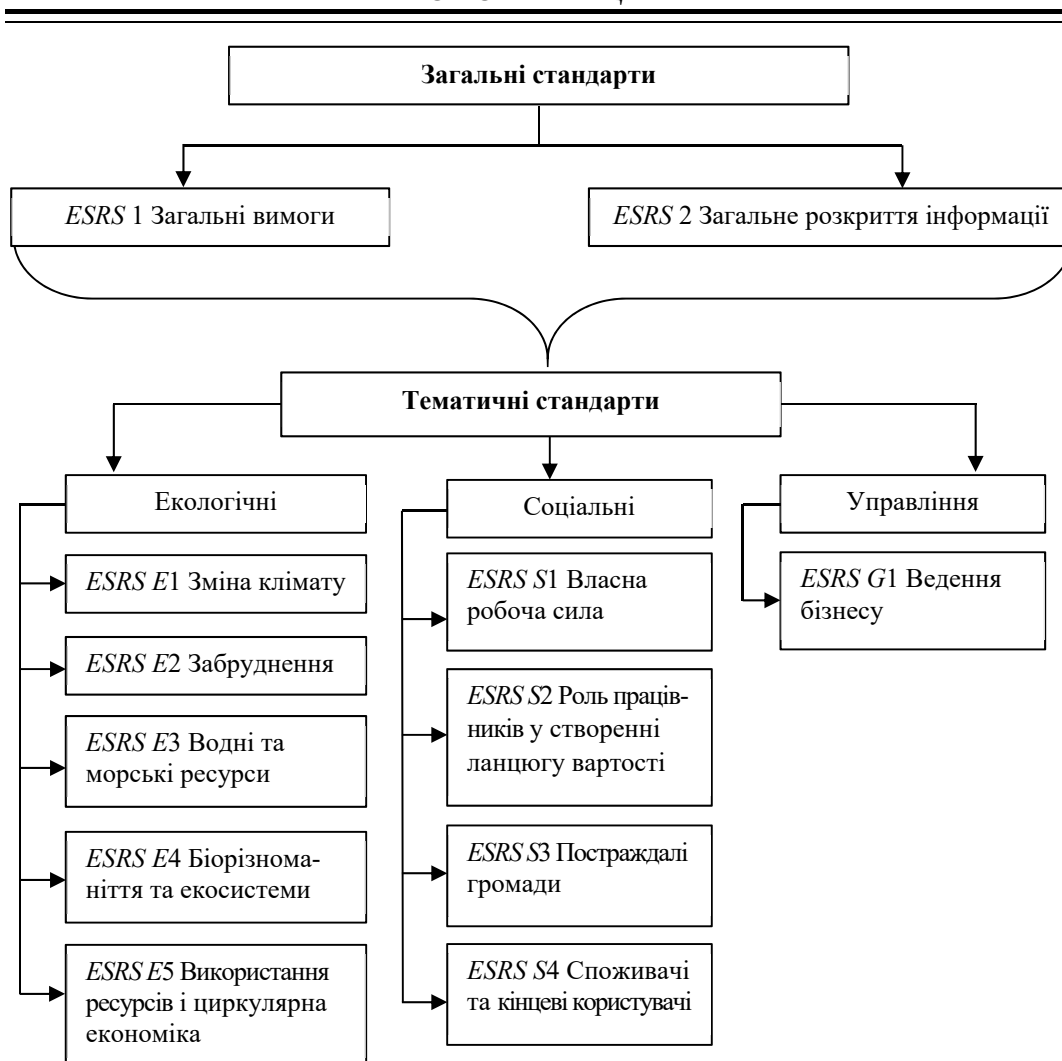

Рис. 1. Склад ESRS, що розкриває основні положення CSRD

Джерело: складено автором на основі (Annex 1, 2023).

Соціальні тематичні стандарти (ESRS S1–S4) (Annex 1, 2023) забезпечують структуру для звітності про сталий розвиток щодо тем, які пов'язані з їх власною робочою силою, визначають роль працівників у створенні ланцюга доданої вартості, спільнотами, на які впливає діяльність підприємства, а також споживачами та кінцевими користувачами їхніх продуктів або послуг.

Тематичні стандарти управління (ESRS G1 "Ведення бізнесу") (Annex 1, 2023) встановлюють вимоги до розкриття інформації, яка спрямована на покращення розуміння користувачами стратегії та підходів до управління підприємства, а також процесів, процедур і ефективності, пов'язаної з його діяльністю.

3. Етапи застосування ESRS у країнах Європейського Союзу

Етапи застосування ESRS у країнах Європейського Союзу регулюється директивою CSRD (табл. 2).

Таблиця 2

Етапи застосування *ESRS* у країнах Європейського Союзу

Етап	Дата початку	Характеристика
1	01.01.2024	Обов'язкове застосування для підприємств, на які вже поширюється дія Директиви про нефінансову звітність (<i>NFRD</i>), таких як великі підприємства, зареєстровані на біржі, великі банки та великі страхові компанії (що мають понад 500 співробітників), а також великі підприємства, що зареєстровані на біржі поза ЄС, з понад 500 співробітниками (складають звітність у 2025 р. за даними за 2024 р.)
2	01.01.2025	Великі підприємства, які зараз не підпадають під дію Директиви про нефінансову звітність (звітність у 2026 р. за даними 2025 р.)
3	01.01.2026	Для зареєстрованих на біржі малих та середніх підприємств (МСП), включно з зареєстрованими на біржі МСП поза ЄС (звітність у 2027 р. за даними 2026 р.); МСП можуть відмовитися від участі до 2028 р.
4	01.01.2028	Для підприємств, що не входять до країн ЄС (подача даних за 2028 р.)

Джерело: складено автором на основі (*Directive (EU) 2022/2464, 2022*).

Наведені у *табл. 2* дані вказують, що їх впровадження буде відбуватися протягом 2024–2028 рр., стосовно ж їх застосування в Україні, то необхідно розробити детальний план імплементації зазначених стандартів у вітчизняну практику формування звіту про сталий розвиток, який буде ще одним кроком для прийняття України до Європейського Союзу.

4. Переваги та недоліки звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS*

4.1. Переваги

Переваги використання *ESRS* полягають у тому, що вони допомагають створити єдиний та стандартизований підхід до звітності про сталий розвиток, що сприяє якіснішому управлінню та взаєморозумінню між підприємствами та їхніми зацікавленими сторонами (*табл. 3*).

Таблиця 3

Переваги звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS*

Переваги	Характеристика
Підвищення прозорості діяльності підприємств	Звіти, складені відповідно до <i>ESRS</i> , забезпечують детальну інформацію про вплив підприємства на різноманітні аспекти сталого розвитку. Це сприяє високому рівню прозорості та дозволяє стейкхолдерам більш повно розуміти діяльність підприємства
Вдосконалення управління та стратегії	Звітність за <i>ESRS</i> допомагає підприємствам краще розуміти їх вплив на екологічну, соціальну та економічну сфери. Це формує основу для вдосконалення управління та його стратегії, що спрямовані на досягнення сталості

Переваги	Характеристика
Залучення інвесторів та клієнтів	Звіти за <i>ESRS</i> допомагають залучати інвесторів та клієнтів, які бажають отримувати дедалі більше інформації про корпоративну соціальну відповідальність бізнесу та сталий розвиток. Це може позитивно позначитися на репутації та відносинах з усіма зацікавленими сторонами
Підвищення корпоративної соціальної відповідальності бізнесу	Заходи, які передбачає впровадження <i>ESRS</i> , можуть змушувати підприємства більше враховувати соціальні та екологічні аспекти своєї діяльності та вживати конкретні заходи щодо їх поліпшення
Подання прикладу для інших	Запровадження <i>ESRS</i> визначає підприємство як лідера у сфері сталого розвитку, що може стати прикладом для інших компаній і сприяти розвитку сталості в ширшому сенсі

Джерело: складено автором.

Усі зазначені переваги (табл. 3) роблять *ESRS* привабливим інструментом для підприємств, що прагнуть ефективно та відкрито формувати звітність про сталий розвиток та корпоративну соціальну відповідальність бізнесу. Водночас інтеграція *ESRS* в корпоративну практику звітування може бути стратегічно важливим для бізнесу чинником, що допоможе створювати сприятливі умови для сталого розвитку та позитивного впливу на суспільство та навколишнє середовище.

4.2. Недоліки

Разом з перевагами звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS*, така звітність може мати певні недоліки, хоча багато з цих недоліків залежать від конкретного контексту та індивідуальних особливостей діяльності підприємств. Деякі з можливих недоліків доцільно охарактеризувати (табл. 4).

Таблиця 4

Недоліки звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS*

Недоліки	Характеристика
Суб'єктивність та об'єктивність	<i>ESRS</i> можуть бути визначені як суб'єктивні в окремих випадках, оскільки інтерпретація та підходи до звітності про сталий розвиток можуть варіюватися. Також деякі вимоги можуть бути суб'єктивно визначені, що ускладнює стандартизацію
Обсяг та складність звітів	Звітність за <i>ESRS</i> може вимагати великого обсягу інформації, що призводить до складних та обширних звітів. Деякі підприємства можуть відчувати це як велику трудомісткість та витрати на їх реалізацію
Вартість впровадження	Впровадження <i>ESRS</i> може вимагати значних витрат, які можуть виявитися великим бар'єром для менших підприємств або тих, що знаходяться у країнах, що розвиваються
Ризик невідповідності інформації	Є ризик, що деякі підприємства можуть використовувати <i>ESRS</i> для складання звітності про сталий розвиток як спробу створити "зелений образ" без реальних покращень у сталості

Джерело: складено автором.

Попри наведені у *табл. 4* недоліки, впровадження *ESRS* залишається важливим етапом для багатьох підприємств, оскільки воно допомагає створити систему оцінки та вдосконалення їхнього сталого розвитку.

5. Співвідношення *ESRS* до інших регламентів у сфері звітності про сталий розвиток

Розглянемо, як співвідносяться вимоги *ESRS* до розповсюджених регламентів у сфері звітності про сталий розвиток (*табл. 5*) *SFDR*, *TCFD*, *ISBB*, *Global Reporting Initiative* (далі – *GRI*) (*GRI Standards*, 2021), *TNFD*, *The International <IR> Framework* (далі – *<IRF>*) (*The International <IR> Framework*, 2022).

Таблиця 5

Матриця співвідношення *ESRS* до інших регламентів у сфері звітності про сталий розвиток

Тематика	Склад <i>ESRS</i>	Відповідність до:					
		<i>SFDR</i>	<i>TCFD</i>	<i>ISBB</i>	<i>GRI</i>	<i>TNFD</i>	<i><IRF></i>
Загальна	<i>ESRS 1</i> Загальні вимоги	–	+	–	+	+	+
	<i>ESRS 2</i> Загальне розкриття інформації	+	+	+	+	+	+
Екологічна	<i>ESRS E1</i> Зміна клімату	+	+	+	+	+	+
	<i>ESRS E2</i> Забруднення	+	–	+	+	+	+
	<i>ESRS E3</i> Водні та морські ресурси	+	–	+	+	+	+
	<i>ESRS E4</i> Біорізноманіття та екосистеми	+	–	+	+	+	+
	<i>ESRS E5</i> Використання ресурсів і циркулярна економіка	+	–	+	+	+	+
Соціальна	<i>ESRS S1</i> Власна робоча сила	+	–	+	+	–	+
	<i>ESRS S2</i> Роль працівників у створенні ланцюгу вартості	+	–	+	+	–	+
	<i>ESRS S3</i> Постраждалі громади	+	–	+	+	–	+
	<i>ESRS S4</i> Споживачі та кінцеві користувачі	+	–	+	+	–	+
Управління	<i>ESRS G1</i> Ведення бізнесу	+	–	+	+	–	+

Джерело: складено автором на основі аналізу відповідних регламентів (*SFDR*, *TCFD*, *ISBB*, *GRI*, *TNFD*, *<IRF>*).

Насамперед важливо зауважити, що співвідношення між регламентами може змінюватися залежно від конкретних вимог, які ставить перед собою підприємство, і від того, які аспекти сталого розвитку йому важливі. Підприємства можуть вибирати комбінацію стандартів та регламентів залежно від своїх потреб та стратегічних цілей.

Аналізуючи *табл. 5*, можна дійти висновку, що з досліджуваних нормативно-правових документів, два регламенти *SFDR* та *ISBB* майже повністю відповідають вимогам *ESRS*, за виключенням стандарту *ESRS 1 "Загальні вимоги"*, *TCFD* та *TNFD* частково відповідають *ESRS*, а *GRI* та *<IRF>* повністю відповідають *ESRS*.

Поставлену гіпотезу дослідження доведено частково, адже фактично в Україні ще не запроваджено *ESRS*, що не дає повною мірою оцінити, яким чином запровадження таких стандартів змістовно змінить якість звітності про сталий розвиток, але це не зменшує актуальності проведеного дослідження в контексті європейської інтеграції.

Висновки

У ході проведеного дослідження автором запропоновано два підходи до імплементації *ESRS* в Україні: підхід, що базується на прямому запровадженні *ESRS* (офіційно перекладених на українську мову та оприлюднених на вебсайті регулятора), як наприклад МСФЗ чи МСА; підхід, який передбачає розробку окремих національних стандартів звітності про сталий розвиток з урахуванням основних положень *ESRS*, як це було за розробки НП(С)БО з відповідними методичними рекомендаціями щодо їх застосування.

Проведений критичний аналіз складу *ESRS* та надана їм відповідна характеристика, уможливив поглибити розуміння концепції *CSRD* щодо формування звіту про сталий розвиток. Це може бути використано для імплементації міжнародного досвіду щодо формування звітності про сталий розвиток в Україні.

Розглянуті чотири етапи впровадження *ESRS* в європейських країнах свідчать про те, що їх впровадження відбудеться протягом 2024–2028 рр., а для України потрібен детальний план щодо впровадження цих стандартів у вітчизняну практику створення звіту про сталий розвиток, що стане ще одним кроком до вступу нашої країни до Європейського Союзу.

Виокремлені переваги звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS* (підвищення прозорості діяльності підприємств, вдосконалення управління та стратегії, залучення інвесторів і клієнтів, підвищення корпоративної соціальної відповідальності бізнесу, подання прикладу для інших), сприятимуть поширенню та імплементації звітності про сталий розвиток у національну практику звітування. Водночас із зазначеними перевагами, виділено відповідні недоліки звітності про сталий розвиток, що складається на основі *ESRS* (суб'єктивність та об'єктивність, обсяг та складність звітів, вартість впровадження, ризик невідповідності інформації), які надають можливість ідентифікувати

слабкі місця для впровадження звітності про сталий розвиток в практичну діяльність вітчизняних корпоративних підприємств.

Отримані автором результати сприятимуть запровадженню *ESRS* в Україні, що своєю чергою уможливить розкриття інформації щодо сталого розвитку корпоративних підприємств на якісно новому рівні, що базується на кращих європейських практиках.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень, вважаємо, є необхідність дискусії щодо питань імплементації *ESRS* в національну практику звітування в Україні, а саме яким чином вона повинна бути здійснена: розробка національних стандартів звітності про сталий розвиток чи застосування їх європейських аналогів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	REFERENCE
About COP28. (2023). https://www.cop28.com/en/about-cop28	About COP28. (2023). https://www.cop28.com/en/about-cop28
Al-Nawaiseh, H. N., Nawaiseh, M. E., Bader, A., Mubaset, Z. & Adel, A. (2023). Sustainability Reporting Adoption in Jordanian Listed Firms: Does Corporate Social Responsibility Matter? <i>Studies in Big Data</i> , (Vol. 136), (pp. 56–70). https://doi.org/10.1007/978-3-031-42455-7_6	Al-Nawaiseh, H. N., Nawaiseh, M. E., Bader, A., Mubaset, Z. & Adel, A. (2023). Sustainability Reporting Adoption in Jordanian Listed Firms: Does Corporate Social Responsibility Matter? <i>Studies in Big Data</i> , (Vol. 136), (pp. 56–70). https://doi.org/10.1007/978-3-031-42455-7_6
Annex 1 to the Commission Delegated Regulation supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. (2023). http://ec.europa.eu/finance/docs/level-2-measures/csrd-delegated-act-2023-5303-annex-1_en.pdf	Annex 1 to the Commission Delegated Regulation supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. (2023). http://ec.europa.eu/finance/docs/level-2-measures/csrd-delegated-act-2023-5303-annex-1_en.pdf
Annex 2 to the Commission Delegated Regulation supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. (2023). http://ec.europa.eu/finance/docs/level-2-measures/csrd-delegated-act-2023-5303-annex-2_en.pdf	Annex 2 to the Commission Delegated Regulation supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. (2023). http://ec.europa.eu/finance/docs/level-2-measures/csrd-delegated-act-2023-5303-annex-2_en.pdf
Barker, R. (2024). Get Ready for More Transparent Sustainability Reporting. <i>MIT Sloan Management Review</i> , 65(2), pp. 34–37.	Barker, R. (2024). Get Ready for More Transparent Sustainability Reporting. <i>MIT Sloan Management Review</i> , 65(2), pp. 34–37.
Das, S. K., Khalilur Rahman, M., & Roy, S. (2024). Does ownership type affect sustainability reporting disclosure? Evidence from an emerging market. <i>International Journal of Disclosure and Governance</i> , 21(1), 52–68. https://doi.org/10.1057/s41310-023-00180-w	Das, S. K., Khalilur Rahman, M., & Roy, S. (2024). Does ownership type affect sustainability reporting disclosure? Evidence from an emerging market. <i>International Journal of Disclosure and Governance</i> , 21(1), 52–68. https://doi.org/10.1057/s41310-023-00180-w
de Villiers, C., Dimes, R., & Molinari, M. (2024). How will AI text generation and processing impact sustainability reporting? Critical analysis, a conceptual framework and avenues for future research. <i>Sustainability Accounting, Management and Policy Journal</i> , 15(1), 96–118. https://doi.org/10.1108/SAMPJ-02-2023-0097	de Villiers, C., Dimes, R., & Molinari, M. (2024). How will AI text generation and processing impact sustainability reporting? Critical analysis, a conceptual framework and avenues for future research. <i>Sustainability Accounting, Management and Policy Journal</i> , 15(1), 96–118. https://doi.org/10.1108/SAMPJ-02-2023-0097
Dinh, T., Husmann, A. & Melloni, G. (2023). Corporate Sustainability Reporting in Europe: A Scoping Review. <i>Accounting in Europe</i> , (Vol. 20(1), (pp. 91–119). https://doi.org/10.1080/17449480.2022.2149345	Dinh, T., Husmann, A. & Melloni, G. (2023). Corporate Sustainability Reporting in Europe: A Scoping Review. <i>Accounting in Europe</i> , (Vol. 20(1), (pp. 91–119). https://doi.org/10.1080/17449480.2022.2149345

Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464	Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464
Ebaid, I. E.-S. (2023). Nexus between sustainability reporting and corporate financial performance: evidence from an emerging market. <i>International Journal of Law and Management</i> , (Vol. 65(2), (pp. 152–171). https://doi.org/10.1108/IJLMA-03-2022-0073	Ebaid, I. E.-S. (2023). Nexus between sustainability reporting and corporate financial performance: evidence from an emerging market. <i>International Journal of Law and Management</i> , (Vol. 65(2), (pp. 152–171). https://doi.org/10.1108/IJLMA-03-2022-0073
Förster, P. (2023). The Double Materiality Principle (Article 19a NFRD) as Proposed by the Corporate Sustainability Reporting Directive: An Effective Concept to Tackle Green Washing? <i>European Yearbook of International Economic Law</i> , (Vol. 13), (pp. 345–364). https://doi.org/10.1007/8165_2022_90	Förster, P. (2023). The Double Materiality Principle (Article 19a NFRD) as Proposed by the Corporate Sustainability Reporting Directive: An Effective Concept to Tackle Green Washing? <i>European Yearbook of International Economic Law</i> , (Vol. 13), (pp. 345–364). https://doi.org/10.1007/8165_2022_90
Giner, B. & Luque-Vílchez, M. (2022). A commentary on the "new" institutional actors in sustainability reporting standard-setting: a European perspective. <i>Sustainability Accounting, Management and Policy Journal</i> , (Vol. 13(6), (pp. 1284–1309). https://doi.org/10.1108/SAMPJ-06-2021-0222	Giner, B. & Luque-Vílchez, M. (2022). A commentary on the "new" institutional actors in sustainability reporting standard-setting: a European perspective. <i>Sustainability Accounting, Management and Policy Journal</i> , (Vol. 13(6), (pp. 1284–1309). https://doi.org/10.1108/SAMPJ-06-2021-0222
Google Trends. (2023). https://trends.google.com/trends/explore?date=all&q=ESRS,SFDR,TCFD,ISBB,TNFD&hl=en	Google Trends. (2023). https://trends.google.com/trends/explore?date=all&q=ESRS,SFDR,TCFD,ISBB,TNFD&hl=en
GRI Standards. (2021). https://www.globalreporting.org/media/s4cp0oth/gri-gristandards-visuals-fig1_family-2021-print-v19-01.png	GRI Standards. (2021). https://www.globalreporting.org/media/s4cp0oth/gri-gristandards-visuals-fig1_family-2021-print-v19-01.png
Hardiningsih, P., Nuswandari, C., Srimindarti, C., Lisiantara, G. A., & Setiawati, I. (2024). A literacy of the relevance of Asian value sustainability reporting in Indonesia. <i>Investment Management and Financial Innovations</i> , 21(1), 76–87. http://dx.doi.org/10.21511/imfi.21(1).2024.07	Hardiningsih, P., Nuswandari, C., Srimindarti, C., Lisiantara, G. A., & Setiawati, I. (2024). A literacy of the relevance of Asian value sustainability reporting in Indonesia. <i>Investment Management and Financial Innovations</i> , 21(1), 76–87. http://dx.doi.org/10.21511/imfi.21(1).2024.07
Hummel, K., & Jobst, D. (2024). An Overview of Corporate Sustainability Reporting Legislation in the European Union. <i>Accounting in Europe</i> . https://doi.org/10.1080/17449480.2024.2312145	Hummel, K., & Jobst, D. (2024). An Overview of Corporate Sustainability Reporting Legislation in the European Union. <i>Accounting in Europe</i> . https://doi.org/10.1080/17449480.2024.2312145
Kwarto, F., Nurafiah, N., Suharman, H., & Dahlan, M. (2024). The potential bias for sustainability reporting of global upstream oil and gas companies: a systematic literature review of the evidence. <i>Management Review Quarterly</i> , 74(1), pp. 35–64. https://doi.org/10.1007/s11301-022-00292-7	Kwarto, F., Nurafiah, N., Suharman, H., Dahlan, M. (2024). The potential bias for sustainability reporting of global upstream oil and gas companies: a systematic literature review of the evidence. <i>Management Review Quarterly</i> , 74(1), 35–64. https://doi.org/10.1007/s11301-022-00292-7
Mahmood, Z., Blaber, Z. N., & Khan, M. (2024). Institutionalisation of sustainability reporting in Pakistan: the role of field-configuring events and situational context. <i>Qualitative Research in Accounting and Management</i> . https://doi.org/10.1108/QRAM-01-2022-0019	Mahmood, Z., Blaber, Z. N., & Khan, M. (2024). Institutionalisation of sustainability reporting in Pakistan: the role of field-configuring events and situational context. <i>Qualitative Research in Accounting and Management</i> . https://doi.org/10.1108/QRAM-01-2022-0019
Metelytsia, V. (2023). Sustainability reporting standardization as a prerequisite for green post-war reconstruction of the agricultural sector, <i>Sustainable Development of Economy</i> , (Vol. 47, Iss. 2), (pp. 137–145). https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-47-20	Metelytsia, V. (2023). Sustainability reporting standardization as a prerequisite for green post-war reconstruction of the agricultural sector, <i>Sustainable Development of Economy</i> , (Vol. 47, Iss. 2), (pp. 137–145). https://doi.org/10.32782/2308-1988/2023-47-20

Monteiro, S., Guzmán, B. A. & García Sánchez, I.-M. (2023). The role of sustainability reporting in corporate tax transparency. <i>Taking on Climate Change Through Green Taxation</i> , (pp. 318–334). https://doi.org/10.4018/978-1-6684-8592-7.ch014	Monteiro, S., Guzmán, B. A. & García Sánchez, I.-M. (2023). The role of sustainability reporting in corporate tax transparency. <i>Taking on Climate Change Through Green Taxation</i> , (pp. 318–334). https://doi.org/10.4018/978-1-6684-8592-7.ch014
Nömmela, K. & Kõrbe Kaare, K. (2022). Incorporated Maritime Policy Concept: Adopting ESRS Principles to Support Maritime Sector's Sustainable Growth. <i>Sustainability (Switzerland)</i> , (Vol. 14(20), 13593. https://doi.org/10.3390/su142013593	Nömmela, K. & Kõrbe Kaare, K. (2022). Incorporated Maritime Policy Concept: Adopting ESRS Principles to Support Maritime Sector's Sustainable Growth. <i>Sustainability (Switzerland)</i> , (Vol. 14(20), 13593. https://doi.org/10.3390/su142013593
Pasko, O., Balla, I., Levytska, I., & Semenyshena, N. (2021). Accountability on Sustainability in Central and Eastern Europe: An Empirical Assessment of Sustainability-Related Assurance. <i>Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe</i> , 24(3), 27–52. https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.20	Pasko, O., Balla, I., Levytska, I., & Semenyshena, N. (2021). Accountability on Sustainability in Central and Eastern Europe: An Empirical Assessment of Sustainability-Related Assurance. <i>Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe</i> , 24(3), 27–52. https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.20
Pigatto, G., Cinquini, L., Dumay, J., & Tenucci, A. (2023). A critical reflection on voluntary corporate non-financial and sustainability reporting and disclosure: lessons learnt from two case studies on integrated reporting. <i>Journal of Accounting and Organizational Change</i> , (Vol. 19(2), (pp. 250–278). https://doi.org/10.1108/JAOC-03-2022-0055	Pigatto, G., Cinquini, L., Dumay, J., & Tenucci, A. (2023). A critical reflection on voluntary corporate non-financial and sustainability reporting and disclosure: lessons learnt from two case studies on integrated reporting. <i>Journal of Accounting and Organizational Change</i> , (Vol. 19(2), (pp. 250–278). https://doi.org/10.1108/JAOC-03-2022-0055
Pizzi, S., Caputo, F., de Nuccio, E. (2024). Do sustainability reporting standards affect analysts' forecast accuracy? <i>Sustainability Accounting, Management and Policy Journal</i> , 15(2), 330-354. https://doi.org/10.1108/SAMPJ-04-2023-0227	Pizzi, S., Caputo, F., de Nuccio, E. (2024). Do sustainability reporting standards affect analysts' forecast accuracy? <i>Sustainability Accounting, Management and Policy Journal</i> , 15(2), 330-354. https://doi.org/10.1108/SAMPJ-04-2023-0227
Sustainability reporting key to profitability and success, says new guide from ACCA. (2023). https://www.accaglobal.com/gb/en/news/2023/november/sustainability-reporting-guide.html	Sustainability reporting key to profitability and success, says new guide from ACCA. (2023). https://www.accaglobal.com/gb/en/news/2023/november/sustainability-reporting-guide.html
Sustainability reporting – the guide to preparation. (2023). https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/professional-insights/sustainability-reporting/PI-SUSTAINABILITY-REPORTING-THE-GUIDE-TO-PREPARATION.pdf	Sustainability reporting – the guide to preparation. (2023). https://www.accaglobal.com/content/dam/ACCA_Global/professional-insights/sustainability-reporting/PI-SUSTAINABILITY-REPORTING-THE-GUIDE-TO-PREPARATION.pdf
The International <IR> Framework (2022). http://www.integratedreporting.org/wp-content/uploads/2022/08/IntegratedReportingFramework_081922.pdf	The International <IR> Framework (2022). http://www.integratedreporting.org/wp-content/uploads/2022/08/IntegratedReportingFramework_081922.pdf
Ukraine 2023 Report. (2023). https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf	Ukraine 2023 Report. (2023). https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-11/SWD_2023_699%20Ukraine%20report.pdf
Vitols, S. (2023). The emerging corporate sustainability reporting system: what role for workers' representatives? <i>Transfer: European Review of Labour and Research</i> , (Vol. 29(2), (pp. 261–265). https://doi.org/10.1177/10242589231175607	Vitols, S. (2023). The emerging corporate sustainability reporting system: what role for workers' representatives? <i>Transfer: European Review of Labour and Research</i> , (Vol. 29(2), (pp. 261–265). https://doi.org/10.1177/10242589231175607
Waas, B. (2023). Some thoughts on the new EU-directive on corporate sustainability reporting. <i>Zbornik Pravnog Fakulteta u Zagrebu</i> , (Vol. 73(2-3), (pp. 457–473). https://doi.org/10.3935/zpfz.73.23.11	Waas, B. (2023). Some thoughts on the new EU-directive on corporate sustainability reporting. <i>Zbornik Pravnog Fakulteta u Zagrebu</i> , (Vol. 73(2-3), (pp. 457–473). https://doi.org/10.3935/zpfz.73.23.11

Whittingham, K. L., Earle, A. G., Leyva-de la Hiz, D. I. & Argiolas, A. (2023). The impact of the United Nations Sustainable Development Goals on corporate sustainability reporting. <i>BRQ Business Research Quarterly</i> , (Vol. 26(1), (pp. 45–61). https://doi.org/10.1177/23409444221085585	Whittingham, K. L., Earle, A. G., Leyva-de la Hiz, D. I. & Argiolas, A. (2023). The impact of the United Nations Sustainable Development Goals on corporate sustainability reporting. <i>BRQ Business Research Quarterly</i> , (Vol. 26(1), (pp. 45–61). https://doi.org/10.1177/23409444221085585
Xie, J., Tanaka, Y., Keeley, A. R., Fujii, H. & Managi, S. (2023). Do investors incorporate financial materiality? Remapping the environmental information in corporate sustainability reporting. <i>Corporate Social Responsibility and Environmental Management</i> , (Vol. 30(6), (pp. 2924–2952). https://doi.org/10.1002/csr.2524	Xie, J., Tanaka, Y., Keeley, A. R., Fujii, H. & Managi, S. (2023). Do investors incorporate financial materiality? Remapping the environmental information in corporate sustainability reporting. <i>Corporate Social Responsibility and Environmental Management</i> , (Vol. 30(6), (pp. 2924–2952). https://doi.org/10.1002/csr.2524
Король, С. Я., Семенова, С. М. & Курбет, М. А. (2022). Упровадження звітності про сталий розвиток в Україні: стан і перспективи в умовах євроінтеграції. <i>Бізнес-інформ</i> . Вип. 1. С. 294–301. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-294-301	Korol, S. Ya., Semenova, S. M. & Courbet, M. A. (2022). Implementation of reporting on sustainable development in Ukraine: state and prospects in the context of European integration, <i>Business-inform</i> , (Vol. 1), (pp. 294–301). https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-294-301

Конфлікт інтересів: Автор заявляє, що не має фінансових чи нефінансових конфліктів інтересів щодо цієї публікації; не має відносин із державними органами, комерційними або некомерційними організаціями, які могли б бути зацікавлені у поданні цієї точки зору. З огляду на те, що автор працює в установі, яка є видавцем журналу, що може зумовити потенційний конфлікт або підозру в упередженості, остаточне рішення про публікацію цієї статті (включно з вибором рецензентів та редакторів) приймалося тими членами редколегії, які не пов'язані з цією установою.

Автор не отримував прямого фінансування для цього дослідження.

Безверхий К. Імплементация европейских стандартов отчетности про устойчивый развитие. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 2. С. 134–150. Серія. Економічні науки. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)08](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)08)

Надійшла до редакції 25.12.2023.
Отримано після доопрацювання 03.01.2024.
Прийнято до друку 06.02.2024.
Публікація онлайн 11.04.2024.